

Skönlitteratur

– vem vågar låta bli?

Botkyrka kommun bestämde sig för att särskilt uppmärksamma de elever i årskurs 9 som inte nådde målen i svenska eller svenska som andraspråk. Det blev upptakten till Läskampanjen som ska skapa läslust och språkglädje.

TEXT: ANNIKA LÖTHAGEN OCH JESSICA STAAF

Trettio förväntansfulla lärare smyger in i salen. Det är nedsläckt och det brinner en "eld" mitt på golvet. En sagofe hälsar välkommen och berättar att alla nu ska tas med på en sagovandring. De kommer att få möta Skogens väktare, Häxan med den magiska grytan och Prinsessan som vägrar att gifta sig. Så påbörjas vandringen genom miljöer där passande rekvisita lagts fram. Deltagarna får svara på frågor som "Vad är viktiga egenskaper hos en blivande gemål?" och "Vilka ingredienser passar i en häxbrygd?" Lärarna går in för uppgifterna med liv och

lust – en förutsättning för att de sedan själva ska kunna inspirera sina elever på liknande sätt ...

Ovanstående scen utspelar sig vid ett av våra möten inom Läskampanjen. Vid inspirationsträffarna får lärarna ta del av ett "pedagogiskt paket" kring en eller flera utvalda boktitlar. Tanken är att när man som pedagog får uppleva något eller blir satt i en situation inspireras man och därmed synliggörs en rad möjligheter att göra liknande aktiviteter med eleverna.

Diskussionerna tillsammans med kollegor är ock-

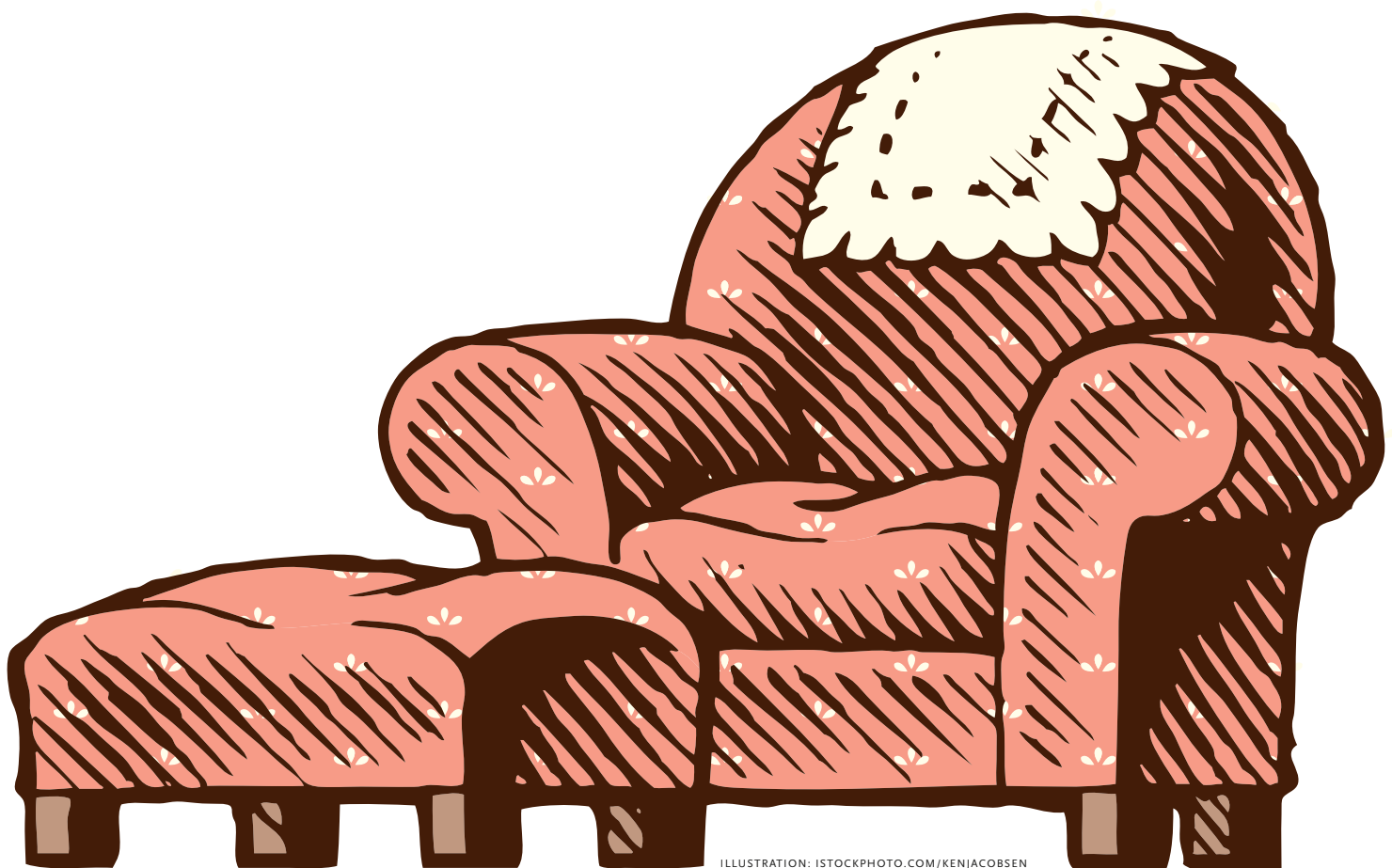

ILLUSTRATION: ISTOCKPHOTO.COM/KENJACOBSEN

så viktiga delar i mötena. Träffarna med Läskampanjen ska vara en plats för erfarenhetsutbyte och reflektion.

EN IDÉ FÖDS

Läskampanjen startade år 2000. Bakgrunden var att man i kommunen speciellt uppmärksammade de elever i årskurs 9 som inte hade nått målen i svenska eller svenska som andraspråk. Det framkom att eleverna bland annat hade svårigheter att reflektera kring olika slags texter. Liksom i övriga landet fick eleverna i Botkyrka problem när det kom till att koppla texten till ett sammanhang, dra slutsatser och gå in och ut ur text. Vad skulle man göra åt detta? Kunde man förändra undervisningen så att den rustade eleverna bättre?

Ur detta föddes idén om Läskampanjen.

Ganska tidigt bestämdes att insatserna *inte* skulle inrikta sig på speciella grupper, till exempel yngre elever eller flerspråkiga barn. Istället valde man en bredare väg: *goda läsvanor måste skapas i alla åldrar och i alla grupper.*

Läskampanjens uppgift blev därför att skapa läslust och språkglädje hos kommunens alla barn och ungdomar. Vi, Annika och Jessica, arbetade som grundskollärare och anställdes som samordnare på varsin halvtid. Eftersom vi snabbt insåg att det skulle bli svårt att hinna nå alla barngrupper i förskola och grundskola (13 000 barn) valde vi istället att rikta oss till pedagoger.

Sedan tio år tillbaka genomför Läskampanjen fortbildning och inspirationsträffar för pedagoger i förskola och grundskola i kommunen. I fokus står alltid skönlitteratur och språkutvecklande aktiviteter. Angelägna, elevnära teman och ämnesövergripande tankar vävs samman i workshopar och miniföreläsningar. Målet är att inspirera pedagogerna till att arbeta mer med skönlitteratur i undervisningen och se litteraturen som ett av de mest motiverande och språkutvecklande läromedel som finns.

PÅ BRED FRONT

Läskampanjen har många samarbetspartners som är med och utvecklar, varierar och fördjupar teman kring böcker och texter. Vi samarbetar med bland annat kulturpedagoger, matematikutvecklare och bibliotek och håller också kontakt med författare samt läs- och skrivutvecklare utanför Botkyrka.

Nedan följer ett axplock ur de möten som genomförs av Läskampanjen. Många av dem är ämnesövergripande. Teknik, design och språkutveckling vävs samman likaväl som att hiphop och poesi möts i en träff om språkglädje.

- Från läsolust till läslust via lättläst
- Kyss en groda och träd in i sagans värld
- Tio grissvansar och en drake – sagor från Någon-annanstans
- Vågar du öppna Tracy Beakers dagbok? – om skönlitteratur på engelska
- Spyflugan Astrid – tillverka din egen fluga som kan flyga på riktigt

FOTO: ISTOCKPHOTO.COM/FINNBRANDT

- Kjell och jag har ont i halsen – matematik och språkutveckling via en bilderbok
- Pennan glöder – ett möte om poesi
- Det smygs, det prasslas, det tisslas och tasslas – deckardags!
- Från poesi till hiphop – författarmöte med Thomas Fröhling
- Bland bärfisar och stenkrypare – Vad har småkryp med språkutveckling att göra?

GODA RESULTAT

Pedagogerna i kommunen talar varmt om Läskampanjen. Utvärderingar vittnar om glädjen i att få möjlighet att diskutera pedagogik och metoder. Pedagogerna framhåller också vikten av att få ”påfyllning” för att själva inspireras för att kunna och orka tänka nytt och utveckla sin undervisning och lärmiljö.

Biblioteksutlåningen ökar och resultaten i läsförståelse visar dessutom att eleverna i Botkyrka blir allt bättre på att reflektera kring texter. Detta kan delvis tillskrivas Läskampanjen och det medvetna arbete som görs kring läs- skriv- och språkutveckling i kommunen. ■

Jessica Staaf och Annika Löthagen är grundskollärare med bland annat svenska och svenska som andra språk samt engelska. De arbetar som utvecklingspedagoger i Botkyrka kommun.

Tillsammans driver de Läskampanjen och har skrivit metodboken *Skön litteratur, vägar till läslust och språkutveckling*. Hallgren & Fallgren, 2009. Boken visar många exempel på hur lärare kan arbeta med skönlitteratur i samtliga ämnen och där beskrivs också Läskampanjen.

De föreläser på Flerspråkighet i fokus (se mittuppslaget).

Under Svenska barnboksinstitutet www.sbi.kb.se finns en rapport om Läskampanjen.